

1. számú segédlet

EMELŐGÉP-ÜGYINTÉZŐKNEK ÉS EMELŐGÉP SZAKÉRTŐKNEK

A segédletet összeállította:

Dr. Kása László

Budapest, 2018. 03. 18.

Válaszok az OEME tagoktól kapott kérdésekre.

Egyesületi tagjainktól többször kapunk olyan kérdéseket, amelyek a kérdésfeltevőknél megoldandó feladatként jelentkeznek és a megoldást ugyan tudják, de abban megerősítést várnak.

Egyes esetekben az adott kérdésre a választ nem egy, hanem több jogszabály, szabvány alapján lehet csak megadni, és néha ezek a szabályozások – különösen a bizonytalan, pontatlan emlékezések esetén - ellentmondásosnak tűnnek.

Az összeállításban ott, ahol a külön pontként beidézett jogszabályok szövege között egyéni vélemény van, azt dőlt betű jelzi.

Tartalomjegyzék

Fejezet	Cím	Oldal
1.	Kötelezőek-e a szabványok? (Alternatívák: xy – valamelyik szakmai - előadó kijelentette: a szabványok nem kötelezőek.	3
1.1.	1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról	3
1.2.	A 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról	3
1.3.	Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről	4
2.	Ki helyezhet üzembe (hogyan kell üzembe helyezni) emelőgépet?	5
2.1.	47/1999 (VIII. 4.) GM 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról	5
2.2.	Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről	5
2.3.	5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról	6
2.4.	Helyszíni összeszerelésű gépi meghajtású daruk és a járműűrités és -mozgatás helyszíni összeszerelésű különleges berendezései.	6
3.	Veszélyes gépek	7
3.1.	Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről	7
3.2.	5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról	7
4.	Xy típusú gép emelőgép-e? (Pl.: balanszer, manipulátor, stb.)	9
5.	Kezelői jogosultság	10
6.	A targoncára szerelhető személyemelő kosár	11
7.	Időszakos vizsgálatok	12
7.1.	Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről	12
7.2.	47/1999 (VIII. 4.) GM 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról	12
7.3.	Ki végezheti az emelőgépek időszakos biztonsági felülvizsgálatát?	13
7.4.	Villamos működtetésű emelőgépek időszakos szabványossági felülvizsgálata.	14

1. Kötelezőek-e a szabványok?

1. Kötelezőek-e a szabványok? (Alternatívák: xy – valamelyik szakmai - előadó kijelentette: a szabványok nem kötelezőek.

1.1. 1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról

4. § (1) *A szabvány*: A szabvány elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki (technikai) dokumentum, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és ismételten alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb.

6. § (1) A nemzeti szabvány **alkalmazása önkéntes**.

(2) Műszaki tartalmú jogszabály hivatkozhat olyan nemzeti szabványra, amelynek alkalmazását úgy kell tekinteni, hogy az adott jogszabály vonatkozó követelményei is teljesülnek.

1.2. A 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról

2.§ 9. *honosított harmonizált szabvány*: elismert szabványügyi testület által európai követelmények meghatározása céljából elfogadott, **kötelező erővel nem bíró műszaki előírás**, amelyet a magyar eljárási rendnek megfelelően nemzeti szabványként közzétettek;

de:

3. § (4) A honosított harmonizált szabványnak megfelelően gyártott gépet úgy kell tekinteni, hogy az megfelel a szabvány által lefedett alapvető biztonsági és egészségvédelmi követelményeknek.

és

5. § (4) A 4. mellékletben felsorolt gépek vonatkozásában - **ha azokat nem** vagy **csak részben a honosított harmonizált szabványok** szerint gyártották vagy ha a honosított harmonizált szabványok nem vonatkoznak az összes alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményre, vagy ha az adott gépre vonatkozóan nem létezik honosított harmonizált szabvány - a gyártónak vagy a meghatalmazott képviselőjének választása szerint a **következő eljárások egyikét kell alkalmaznia**:

a) a 6. mellékletben előírt EK-típusvizsgálati eljárást

1. Az EK-típusvizsgálat az az eljárás, amelynek keretében **egy bejelentett szervezet megállapítja és tanúsítja**, hogy a gépnek a 4. mellékletben hivatkozott egy jellemző példánya (a továbbiakban „típus”) eleget tesz az e rendeletben foglalt követelményeknek:

Ha a típus megfelel e rendelet rendelkezéseinek, a szervezet (bejelentett szervezet - Notified Body - az illetékes miniszter által külön jogszabály alapján az adott termék megfelelőség értékelésére kijelölt, az Európai Bizottságnak és az Európai Unió többi tagállamának bejelentett, és ennek alapján az Európai Unió Hivatalos lapjában, illetve a Bizottság által hivatalosan a feladata rögzítésével és az azonosító számával együtt közzétett szervezet: http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=country.notifiedbody&country_id=348) kiállít egy EK-típusvizsgálati tanúsítványt a kérelmező számára.

és az 5. melléklet szerinti gép gyártása során végzett belső ellenőrzéseken alapuló megfelelőségértékelést:

1. Kötelezőek-e a szabványok?

1. A gyártónak vagy meghatalmazott képviselőjének a 8. melléklet „A” részében meghatározott műszaki dokumentációt a szóban forgó sorozat minden egyes jellemző típusára el kell készítenie.
 2. A gyártónak meg kell tennie minden szükséges intézkedést, hogy a gyártási folyamat biztosítsa a gyártott gép, a 8. melléklet „A” részében meghatározott műszaki dokumentációnak, és e rendelet követelményeinek való megfelelést.
- b) a 7. mellékletben előírt teljes minőségbiztosítási eljárást.
1. A gyártónak egy jóváhagyott minőségbiztosítási rendszert kell működtetnie a tervezésre, gyártásra, végső ellenőrzésre és vizsgálatra vonatkozóan, a 2. pont meghatározása szerint, és a 3. pontban említett felülvizsgálatra figyelemmel.
 2. Minőségbiztosítási rendszer
 3. A bejelentett szervezet felelősségébe tartozó felügyelet

1.3. Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

- 11.§ Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a nemzeti szabványosításról szóló jogszabály figyelembevételével a munkavédelmi tartalmú nemzeti szabvány annyiban, hogy a magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén a munkáltató köteles – vitás esetben – annak bizonyítására, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással.

Összefoglalás: *A szabvány alkalmazása nem kötelező (1.1 és 1.2: 2.§), de az attól való eltérés esetén a választott megoldás megfelelőségét a **gyártó** (1.2. pont 5. §) vagy az **üzemeltető** (1.3.pont) **köteles bizonyítani!***

2. Ki helyezhet üzembe emelőgépet?

2. Ki helyezhet üzembe (hogyan kell üzembe helyezni) emelőgépet?

2.1. 47/1999 (VIII. 4.) GM 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról

Melléklet I. fejezet 7.1.1. Az emelőgép üzembe helyezésének feltétele a **munkavédelmi üzembe** helyezés.

2.2. Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

21. § (1) **Az üzemeltető munkáltató** a veszélyes létesítmény, munkahely, **munkaeszköz**, technológia üzemeltetését **írásban elrendeli** (a továbbiakban: **munkavédelmi üzembe** helyezés).

és

21. § (3) A **munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat**. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. A vizsgálat elvégzése **munkabiztonsági és munkaegészségügyi** szaktevékenységnek minősül.

Munkabiztonsági szaktevékenység végzésére jogosult:

- felsőfokú képzésen munkavédelmi szakképesítést szerzett személy;
- középfokú OKJ-s képzésen munkavédelmi technikus szakképesítést szerzett személy

Munkaegészségügyi szaktevékenység végzésére jogosult:

- foglalkozás-orvostan (üzemorvostan) szakképesítéssel rendelkező személy;
- munkahigiéne szakképesítéssel rendelkező személy;
- közegészségtan-járványtan szakképesítéssel rendelkező személy;
- megelőző orvostan szakképesítéssel rendelkező személy;
- népegészségtan szakképesítéssel rendelkező személy.

21. § (4) Az előzetes vizsgálat során különösen vizsgálni kell, hogy rendelkezésre állnak-e a létesítést végzők (tervező, kivitelező) nyilatkozatai, a munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító mérési eredmények, a munkaeszközre vonatkozó megfelelőségi nyilatkozatok, tanúsítványok, a szükséges hatósági engedélyek, az üzemeltetéshez szükséges utasítások.

*Ki kell egészíteni az itt felsoroltakat, mert a jogszabályváltozás miatt 2013. július 1-től a darupályák esetében a 305/2011/EU Építési Termékrendelet (CPR) értelmében a harmonizált szabványokkal és európai műszaki értékeléssel rendelkező építési termékek uniós forgalmazására vonatkozóan a darupályára az ÉME engedély helyébe a gyártó által kiállított **TELJESÍTMÉNYNYILATKOZAT** kell bemutatni.*

*A **TELJESÍTMÉNYNYILATKOZAT** a műszaki értékelések olyan dokumentuma, amelyek az építési termékek esetén információval szolgálnak a termékek teljesítményének értékeléséről az alapvető jellemzők tekintetében. A gyártónak kell kiállítania a terméke teljesítményére vonatkozó nyilatkozatot, amit csak akkor tehet meg, ha beszerezi az ÉMI NONPROFIT KFT.-től – mint akkreditált műszaki értékelő szervezettől - az építési termékre vonatkozó:*

- **NEMZETI MŰSZAKI ÉRTÉKELÉSI (NMÉ)** (csak: Mo-ra) vagy az
- **EURÓPAI MŰSZAKI ÉRTÉKELÉSI (ETA)** (egész EU-ra) dokumentumot.

2. Ki helyezhet üzembe emelőgépet?

21. § (5) A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott **egyves veszélyes munkaeszközök** üzembe helyezésének feltétele **továbbá** az adott munkaeszköz megfelelőségvizsgálatán alapuló, a vizsgálat eredményét is tartalmazó, akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyv. (Az egyes veszélyes gépek listáját ennek az összeállításnak: 2.3 pontja, míg a veszélyes gépeket a 3. pontja tartalmazza.
21. § (6) A megfelelőségi nyilatkozatra vonatkozó feltételt kivéve a (3)–(4) bekezdésekben előírt rendelkezéseket kell alkalmazni a veszélyes munkaeszköz és technológia újraindítása, áttelepítése esetén is.
21. § (7) Ha a veszélyes munkaeszközt, technológiát próba- vagy kísérleti jelleggel üzemeltetik, úgy az üzembe helyezési eljárás során figyelemmel kell lenni a próba- vagy kísérleti üzemeltetés kockázataira is. A veszélyes munkaeszköz, technológia próba- vagy kísérleti jelleggel történő üzemeltetésére kizárólag a (3) bekezdés szerinti próba- vagy kísérleti jelleggel történő üzemeltetéstől független előzetes vizsgálatok lefolytatását követően kerülhet sor. Az ilyen jellegű üzemeltetés a 180 napot nem haladhatja meg.

Az egyes veszélyes munkaeszközök:

2.3. 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

Vhr. 2. § Az Mvt. 21. §-ának (5) bekezdése alá tartozó egyes veszélyes munkaeszközök jegyzékét az 1/b. számú melléklet tartalmazza.

1/b. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Az Mvt. 21. §-ának (5) bekezdése alá tartozó egyes veszélyes munkaeszközök jegyzéke:

1. Helyszíni összeszerelésű gépi meghajtású daruk
2. Járműürítés és -mozgatás helyszíni összeszerelésű különleges berendezései
3. Személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelőberendezések.

2.4. Helyszíni összeszerelésű gépi meghajtású daruk és a járműürítés és -mozgatás helyszíni összeszerelésű különleges berendezései.

Ebben a fogalomkörben zavart az okozza, hogy a jogszabályban megadott formában a fogalmakat a szabványok nem ismerik. Azonban a Mvt 21. §-ban törvényalkotó szándéka egyértelmű: A munkavédelmi üzembe helyezéshez szükséges munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat keretében az ezzel a munkával megbízott személy felkészültsége elegendő arra, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján el tudja bírálni az üzembe helyezés előtt álló (emelő)gépek megfelelőségét, abban az esetben ha az adott emelőgép egy egységben szállítják le (pl.: targonca, autódaru, toronydaru, személyemelő kosár, stb.). Azonban ennek a személynek a felkészültség arra már rendszerint nem elégséges, hogy a különböző beszállított (akár tanúsítvánnyal, vagy gyártói nyilatkozattal minősített) alkatrészekből az üzemelés helyszínén összeszerelt gép szerelésének megfelelőségét igazolni tudja. Az itt előírt eljárás keretében azt kell bizonyítani, hogy a különböző gyártók által helyszínre szállított alkatrészekből az összeszerelő cég megfelelően, a biztonságos munkavégzésre alkalmas módon állította össze a darut, vagy a járművontatót, vagy – buktatót.

3. Veszélyes gépek

3. Veszélyes gépek

3.1. Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

21. § (2) A 21. § alkalmazásában veszélyes munkaeszköznek minősül a 87. § 11. pontja alapján:

87. § 11. Veszélyes: az a létesítmény, munkaeszköz, anyag/keverék, munkafolyamat, technológia (beleértve a fizikai, biológiai, kémiai kóroki tényezők expozíciójával járó tevékenységeket is), amelynél **a munkavállalók egészsége, testi épsége, biztonsága megfelelő védelem hiányában károsító hatásnak lehet kitéve.**

illetve a **foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott**, valamint a hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz.

11. § A munkavédelem alapvető szabályait e törvény, a részletes szabályait e törvény felhatalmazása alapján a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által kiadott és más külön jogszabályok, az egyes veszélyes tevékenységekre vonatkozóan a **feladat körében érintett miniszter rendeletével hatályba léptetett szabályzatok** (a továbbiakban: **Szabályzat**) tartalmazzák. *Ez a szabályzat az emelőgépek területén: 47/1999 (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról*

3.2. 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

1/a. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Az Mvt. 21. § (2) bekezdése alapján veszélyesnek minősülő munkaeszközök jegyzéke (csak az emelőgépekre korlátozva a veszélyes gépeket):

....

14. Járműemelő.

15. Személyek vagy személyek és terhek emelésére szolgáló szerkezetek, amelyeknél fennáll a leesés veszélye több mint három méter magasságból.

.....

További munkaeszközök:

17. Daruk és futómacskák gépi meghajtással.

18. Gépi hajtású emelőtargoncák.

19. Villamos emelődobok.

20. Rakodógépek, jövesztő-rakodógépek.

21. Mezőgazdasági és erdészeti traktorok.

22. Járműűrités és -mozgatás különleges berendezései.

Összehasonlítva az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. számú mellékletét a 47/1999 (VIII. 4.) GM rendeletben felsorolt emelőgépekkel:

3. Veszélyes gépek

47/1999 (VIII. 4.) GM rendelet	5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. számú melléklet
<p>II. Fejezet</p> <p>2.1. Daru</p> <p>2.2. Futómacska</p> <p>III. Fejezet</p> <p>2.1. Emelő asztal</p> <p>5.1. Emelőcsörlő</p> <p>2.4. Emelő láb</p> <p>2.5. Építési személy-, teheremelő</p> <p>2.6. Építési teheremelő</p> <p>2.7. Felrakógép</p> <p>2.8. Gépi hajtású emelővillás targonca</p> <p>2.9. Ideiglenesen személyemelésre használt emelőberendezés</p> <p>2.10. Konténer emelő oszlop</p> <p>2.11. Körülkerített emelőterű emelőberendezés</p> <p>2.13. Mozgó munkaállvány</p> <p>2.15. Parkoló emelő</p> <p>2.16. Személytartó</p> <p>2.17. Szerviz emelő</p> <p>2.18. Színpadtechnikai emelőberendezés</p> <p>2.19. Szintkülönbség kiegyenlítő</p> <p>2.20. Vasúti emelő</p> <p>2.22. Villamos emelődob</p> <p>IV. Fejezet.</p> <ul style="list-style-type: none">- kézi hajtású daruk és futómacska- emelőszerkezet<ul style="list-style-type: none">o olyan szakaszosan és kézi erővel működtetett emelőgép, amely a teher vagy személy térbeli mozgatására alkalmas.- egyéb emelőszerkezetek<ul style="list-style-type: none">o az olyan emelőeszközök, amelyek lényeges szerelés nélkül tetszőleges helyen felhasználhatók.	<p>14. Járműemelő.</p> <p>15. Személyek vagy személyek és terhek emelésére szolgáló szerkezetek, amelyeknél fennáll a leesés veszélye több mint három méter magasságból.</p> <p>További munkaeszközök:</p> <p>17. Daruk és futómacskák gépi meghajtással.</p> <p>18. Gépi hajtású emelőtargoncák.</p> <p>19. Villamos emelődobok.</p> <p>20. Rakodógépek, jövesztő-rakodógépek.</p> <p>21. Mezőgazdasági és erdészeti traktorok.</p> <p>22. Járműűrités és -mozgatás különleges berendezései.</p>

Pirossal és dőlt betűvel jelezve a két rendeletben az egyező, illetve rendeletetésük alapján egyezőnek tekinthető emelőgépeket megállapítható, hogy az EBSZ szélesebb körre terjeszti ki az emelőgépek körét, mint az 5/1993 (XII. 26.) MüM rendelet 1/a melléklete.

A két rendelet közti ellentmondás jogtechnikai úton nem oldható fel, mert mind a két rendelet ugyan abból a törvényből származik, az EBSZ az Mvt 21. § (2) bekezdésében foglaltak széleskörű értelmezése, míg az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. számú melléklete annak szűkített változata. Tekintettel arra, hogy a két jogszabályban felsorol emelőgépek veszélyes gépként való kezelése csak **a munkavédelmi szempontú vizsgálat elvégzését, illetve el nem végzését érinti** – azaz az üzembe helyezési eljárás lefolytatásán túl mind a két csoportba tartozó emelőgépek üzemeltetése azonos módon történik - a munkáltató akkor jár el helyesen, ha a Mvt 87. § 11. pontjában előírtakat is részletesen szabályozza mindazon emelőgépére, amelyek az EBSZ-ben szerepelnek, de azokat a 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. melléklete nem sorolja fel. Ez a munkáltatói oldalról a biztonság érdekében hozott döntés szolgálja, valamint az egységes működtetés érdekében kevésbé kockázatos döntés.

4. Xy típusú gép emelőgép-e?

4. Xy típusú gép emelőgép-e? (Pl.: balanszer, manipulátor, stb.)

Gyakori kérdés, hogy az EBSZ-ben fel nem sorolt, de emelési feladatot betöltő gép emelőgép-e, vagy sem. E kérdés alapját az EBSZ I. fejezet 2.1. pontja képezi, mely szerint:

„Emelőgép az a szakaszos üzemű gépi vagy kézi (emberi erő) meghajtású szerkezet vagy berendezés, ami közvetlenül vagy segédeszközzel terhet emelni vagy süllyeszteni képes, azt a kiindulási helyzetéből az érkezési helyére továbbítja.”

Ez a megfogalmazás túl általános, adott konkrét esetben csak részletek ismeretében lehet valójában eldönteni egy különleges berendezés besorolását. A besorolás itt már nem arról szól, hogy kell-e munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatot tartani, hanem arról is, hogy be kell-e tartani az EBSZ-ben előírtakat, vagy sem, azaz

- munkavédelmi üzembe helyezéssel kell a berendezést üzembe helyezni;
- kell-e tartani időszakos vizsgálatokat, amelyeket adott esetben emelőgép szakértőnek kell elvégeztetni;
- a kezelő képzettsége megfelelő-e (OKJ építő- és anyagmozgatógép kezelő szakképesítés emelőgép kezelő (kivéve targonca) szakmairány, vagy OKJ építő- és anyagmozgatógép kezelő szakképesítés targoncavezető szakmairány);
- az üzemeltetési dokumentumok őrzéséről gondoskodni kell;
- emelőgép ügyintézőről, emelőgép karbantartóról kell gondoskodni,

hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Az, hogy egy gép emelőgépnek minősül, vagy sem, azt a gyártó által a használati utasításban közölt alkalmazási területen túl az is meghatározza, hogy az adott berendezés munkakörnyezetében (veszélyzónájában) fenn áll-e a kezelésből, vagy a berendezés meghibásodásából adódóan a személyek sérülésének veszélye, vagy sem.

A használati utasítás tételes, részletes tartalmi követelményét előírja:

A gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról szóló 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet 1. melléklet 1.7.4. Használati utasítás pontja

vagy

MSZ EN ISO 12100:2011 Gépek biztonsága. A kialakítás általános elvei. Kockázatértékelés és kockázatcsökkentés című szabvány 6.4 Használati információk pontja.

Általános „ökölszabályként” is szolgál: Amennyiben egy berendezés, gép használatánál felmerül, hogy az emelőgép, vagy sem, akkor azt emelőgépként célszerű besorolni.

Az általános elv mellett ezt a kérdést a helyszínen elvégzett részletes kockázatelemzés alapján lehet egyértelműen eldönteni, mert a veszélyeztetés mértéket nagyban befolyásolja a használt módja, a beépítési, környezeti feltételek kialakítása is.

Az előbb leírtak alapján célszerű, ha az emelőgépeket üzemeltető elkészíti szervezetének az „Emelőgépek Ügyrend”-jét, ami a mindenkori Emelőgépek Biztonsági Szabályzat adaptációja, azaz itt lehet az általánosan megfogalmazott jogszabályt a szervezet adottságainak megfelelően a helyi igényeknek megfelelően aktualizálni. Ebben lehet meghatározni, hogy a szervezet milyen gépet fog emelőgépnek tekinteni; személyre, beosztásra lebontva az emelőgépek üzemeltetése területén a felelőségeket meghatározni; ki milyen végzettséggel mit kezelhet, azaz a szervezet hogyan működteti az EBSZ-t.

5. Kezelői jogosultság

5. Kezelői jogosultság

Az emelőgépek, targoncák, illetve az építő- és anyagmozgató gépek kezelésére vonatkozó előírások az utóbbi időszakban (2009-től) dinamikusán változtak.

Egy korábban szerzett szakképesítéssel kezelhető gépek körét mindig az adott kezelői jogosultságot igazoló jogosítvány, vagy bizonyítvány ismeretében lehet meghatározni.

Általános alapelv: Egy megszerzett jogosultság annak a gépnek a kezelésére továbbra is feljogosít, amire az a megszerzés időpontjában az érvényes volt.

A különböző időben megszerezhető jogosultságokat a NGM Munkavédelmi Főosztályának 2017. májusban aktualizált [tájékoztatója](#) tartalmazza. A tájékoztató elérhető:

http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=172&hir_reszlet=563

6. A targoncára szerelhető személyemelő kosár

6. A targoncára szerelhető személyemelő kosár

A targoncák a terhek szállítására, emelésére készülnek, ennek ellenére lehetőség van különleges esetekben - bizonyos feltételek teljesülése esetén - személyek emelésére.

A targoncák személyemelőként való használata kivételes helyzetben (esetenként, alkalmanként) megengedett a javítási, karbantartási, vizsgálati munkáknál, ahol a mozgatható, emelhető munkapódium (MEWP - MSZ EN 280:2013+A1:2015) használata nehézkes, költséges, vagy a hely hiánya, vagy egyéb helyi adottságok miatt nem lehetséges.

Összhangban a 89/655/EWG direktíva 1995. december 5-én az Európai Tanács 95/63/EG direktívával módosított II. melléklet 3.1.2 §-ával:

„3.1.2. Személyek csak az erre a célra biztosított munkaeszközökkel és tartozékokkal emelhetők.”

A 89/391/EGK irányelv 5. cikkének sérelme nélkül kivételes esetekben a nem ilyen célra kialakított munkaeszközt is szabad személyek emelésére használni, amennyiben megtették a szükséges intézkedéseket a biztonság biztosítására és a megfelelő ellenőrzést biztosítanak a hazai jogszabályoknak, illetve gyakorlatnak megfelelően.

Amíg az emelésre tervezett munkaeszközökön munkavállalók tartózkodnak, addig a kezelési helyen folyamatosan a kezelőnek jelen kell lenni. Az emelt személyeknek megbízható kommunikációs eszközökkel kell rendelkezniük. Veszély esetén megbízható eszközök legyenek a felemelt személyek mentésére, kiszabadításukra.

Magyarországon a munkavédelmi törvény végrehajtási utasításának 1/b mellékletében előírtak biztosítják az ilyen berendezések üzembe helyezéséhez szükséges megfelelő vizsgálat elvégzését.

Ezt a Mvt. 21. § (5) bekezdése a következők szerint írja elő: A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott egyes veszélyes munkaeszközök üzembe helyezésének feltétele továbbá az adott munkaeszköz megfelelőségvizsgálatán alapuló, a vizsgálat eredményét is tartalmazó, akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyv.

Állandó és kiterjedt munkáknál célszerű berendezést, pl.: állványt, vagy munkapódiumot (*személyemelőt*) használni. A targoncával összekapcsolt emelőkosár használatáról szóló, és évek óta tartó vitákon különböző álláspontok alakultak ki. A FEM (Európai Anyagmozgatógépeket Gyártók Egyesülete) álláspontok megállapították, hogy meg kell akadályozni a targoncák rendellenes használatát, pl.: személyek **védelem nélküli** állva emelését a villán vagy a rakodólapon.

Alapszabály: a targoncának az adott, használni kívánt személyemelő **kosárral közös CE nyilatkozattal, vagy típustanúsítvánnyal** kell rendelkeznie a 16/2008 (VIII. 30.) NFGM rendelet 5. §-ban foglaltak szerint. Ennek könnyített változata a pirossal jelzett szöveg, mert az esetek többségében vagy a targonca, vagy a személyemelő kosár gyártója nem érhető el, mivel ritka, hogy a targonca szállításakor egyúttal a személyemelő kosarat is megrendelik, az esetek többségében a kosarat később gyártják le. Ezért személyemelő kosár gyártója nem tud a targonca-kosár együttesére a gyártói nyilatkozatot adni.

7. Időszakos vizsgálatok

7. Időszakos vizsgálatok

7.1. Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

Mvt. 23. § (1) A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes technológiát és a 21. § (2) bekezdésében meghatározott veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek időszakos biztonsági felülvizsgálatát jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja. Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot – kivéve a veszélyes technológia esetét –

- szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (munkabiztonsági szaktevékenység) vagy
- külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve
- erre akkreditált intézmény

végezheti.

7.2. 47/1999 (VIII. 4.) GM 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról

A I. Fejezet:

7.2.1. A jelen szabályzat alkalmazásában időszakos vizsgálat – **a vonatkozó szabványok szerint** –

- az időszakos biztonsági felülvizsgálat,
- a szerkezeti vizsgálat és a
- fővizsgálat is,

7.2.2. Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot legalább ötévenként, vagy az emelőgép környezetének megváltozásakor (pl. a kiszolgált technológia megváltozásakor) kell elvégezni, kivéve, ha a gyártó ennél rövidebb gyakoriságot ír elő.

7.2.3. Az időszakos biztonsági felülvizsgálat alkalmával vizsgálni kell, hogy az emelőgép szerkezeti kialakítása, gépészeti és villamos berendezése, valamint biztonsági berendezései megfelelnek-e az érvényes biztonsági és egészségvédelmi követelményeknek, az emelőgép eredeti funkciójának megfelelően üzemel-e, az emelőgép környezetének jellemzői azonosak-e a tervezéskor és gyártáskor figyelembe vettekkel.

7.2.4. Az időszakos biztonsági felülvizsgálat során vizsgálni kell az emelőgép korszerűsítésének szükségességét elsősorban a veszélyek csökkentése érdekében.

7.2.5. Meg kell vizsgálni az emelőgép dokumentációjának meglétét, valamint azt, hogy a dokumentáció megfelel-e a tényleges állapotnak.

A 7.2.3. – 7.2.5. pontokban előírt feladatok megvalósításának módjáról az EBSZ nem rendelkezik.

7.2.7. A szerkezeti, valamint a fővizsgálatok módjára és gyakoriságára az emelőgépre, – fajtára/típusra – vonatkozó nemzeti szabványt vagy a gyártó utasításának rendelkezéseit kell figyelembe venni.

Az EBSZ 7.2.7. pontjában előírt szerkezeti, valamint fővizsgálatokat az MSZ 9721 jelzetű szabványsorozat alábbi elemei tartalmazzák (2018.04.01. állapot):

MSZ 9721-1:2015 *Emelőgépek időszakos vizsgálata – 1. rész:*

Általános előírások;

MSZ 9721-2:1982 *Emelőgépek időszakos vizsgálata –*

Híddaruk;

7. Időszakos vizsgálatok

MSZ 9721-3:1987	Emelőgépek időszakos vizsgálata – Járműdaruk;
MSZ 9721-4:2012	Emelőgépek időszakos vizsgálata – 4. rész: Gépi hajtású targoncák;
MSZ 9721-5:1984	Emelőgépek időszakos vizsgálata - Körülkerített emelőterű emelőberendezés;
MSZ 9721-7:2012	Emelőgépek időszakos vizsgálata – 7. rész: Toronydaruk;
MSZ 9721-8:2012	Emelőgépek időszakos vizsgálata – 8. rész: Mozgó munkaállványok

A felsorolt szabványokat az OEME kezdeményezésére az összeállítás készítése idején korszerűsítik, így azok közeljövőben módosulni fognak.

Az EBSZ 7.2.7. pontjában előírtak miatt **hibás, ha valaki az MSZ 63 szabványsorozatra hivatkozva készíti a fővizsgálatot és a szerkezeti vizsgálatokat, mert e szabványoknak ezen vizsgálatok nem tárgyai.**

Jelenleg az MSZ 63 szabványsorozat elemei:

MSZ 63-1:1985	Munkavédelem. Termelőberendezések munkavédelmi vizsgálatának tartalmi és alaki követelményei. Általános követelmények
MSZ 63-4:1985	Munkavédelem. Termelőberendezések munkavédelmi vizsgálatának tartalmi és alaki követelményei. Üzembe helyezés
MSZ 63-5:1985	Munkavédelem. Termelőberendezések munkavédelmi vizsgálatának tartalmi és alaki követelményei. Időszakos biztonsági felülvizsgálat

Az MSZ 63-4:1985-ös szabvány, annak ellenére, hogy értelemszerűen több helyen nem felel meg a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat Mvt 21. § (4) bekezdésben előírtaknak, az üzembehelyezési eljárás alkalmával kismértékű segítséget jelenthet.

A MSZ 9721 szabványsorozat valamennyi eleme tartalmaz módszert és eljárást az az emelőgépek időszakos biztonsági felülvizsgálatra is.

7.3. Ki végezheti az emelőgépek időszakos biztonsági felülvizsgálatát?

7.3.1. Az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

23. § (1) A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes technológiát és a 21. § (2) bekezdésében meghatározott veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek időszakos biztonsági felülvizsgálatát jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja. Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot – kivéve a veszélyes technológia esetét –
- szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (munkabiztonsági szaktevékenység) vagy
 - külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve
 - erre akkreditált intézmény végezheti.

Esetünkben a külön jogszabály:

7.3.2. **47/1999 (VIII. 4.) GM 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelet az Emelőgép Biztonsági Szabályzat, mert:**

7. Időszakos vizsgálatok

7.2.10. Az emelőgép időszakos vizsgálatára emelőgép szakértő jogosult.

és

7.2.1. A jelen szabályzat alkalmazásában időszakos vizsgálat – a vonatkozó szabványok szerint – **az időszakos biztonsági felülvizsgálat, a szerkezeti vizsgálat és a fővizsgálat is**, amelyek elvégzéséről vagy elvégeztetéséről – eltérő megállapodás hiányában – az emelőgép tulajdonosának kell gondoskodni.

2.7. Emelőgép szakértő

Aki szakirányú szakértői engedéllyel rendelkezik, és a jelen szabályzat szerinti szakértői engedélyhez kötött feladatok ellátására jogosult.

5.3. Emelőgép szakértő

A jelen szabályzat szerinti emelőgép szakértői tevékenység ellátásával az bízható meg, aki

- az adott emelőgéptípus (fajta) vizsgálatra akkreditált vizsgálólaboratórium vizsgáló munkatársa, vagy
- szakirányú szakértői engedéllyel rendelkezik.

A jelenlegi szabályozás szerint a Magyar Mérnöki Kamara

- *Anyagmozgatógépek, Építőgépek és Felvonók Tagozata **G-D-36** jelzéssel Daruk, emelőberendezések és emelőszerkezetek szakértője tanúsítványt és a*
- *Munkabiztonsági Tagozata **Mb-5SZ** Emelőgép technológiája és eszközeinek biztonsága szakértő címmel szakértői jogosultságot*

igazol.

7.4. Villamos működtetésű emelőgépek időszakos szabványossági felülvizsgálata.

7.4.1. A korábban már említett MSZ 9721-1:2005 szabvány a következőket tartalmazza:

„3.6.2. Az érintésvédelem és a vezetékek szigetelési ellenállása.

MEGJEGYZÉS: Ez a vizsgálat – külön előírás esetén – a fővizsgálat ütemétől eltérő időközönként végezhető el.”

A szabványban feltüntetett külön előírás:

7.4.2. 40/2017. (XII. 4.) NGM rendelet az összekötő és felhasználói berendezésekről, valamint a potenciálisan robbanásveszélyes közegben működő villamos berendezésekről és védelmi rendszerekről. E jogszabály 1. melléklete: **a Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat.**

E szabályzat következő pontjai szabályozzák a időszakos szabványossági felülvizsgálatot:

1.1.22. A villamos berendezésen áramütés elleni védelem szempontjából időszakos szabványossági felülvizsgálatot kell végezni. A lakóépületek fázisonként 32 A-nél nem nagyobb névleges áramerősségű túláramvédelem utáni és 30 mA-nél nem nagyobb érzékenységű áram-védőkapcsolóval védett felhasználói berendezései esetében a szabványossági felülvizsgálat elhagyható. A villamos berendezések felülvizsgálata a felülvizsgálat idején érvényes vonatkozó műszaki követelmény szerint történik. Korábbi előírások szerint létesített - a vizsgálatkor érvényes szabványoknak meg nem felelő - berendezések esetén a felülvizsgálat során tapasztalt hiányosságok pótlása az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgáló által a

7. Időszakos vizsgálatok

minősítő iratban meghatározott időpontban, ennek hiányában a villamos berendezés soron következő felújítása idején érvényes vonatkozó követelményeknek megfelelően végzendő el.

1.1.22.1. A villamos berendezés áramütés elleni védelem szempontjából történő időszakos szabványossági felülvizsgálatát a villamos berendezés használatbavételét követően a berendezés üzemeltetője

- a) az iparszerűen alkalmazott villamos üzemű kéziszerszámokon és hordozható biztonsági transzformátorok esetén legalább évenként,
- b) potenciálisan robbanásveszélyes környezetben működő villamos berendezésen, 1000 V-nál nagyobb névleges feszültségű villamos berendezésen, valamint e rendelet szerinti épületnek nem minősülő építmény 50 kW-ot meghaladó csatlakozási teljesítményű villamos berendezésén, továbbá jelentős villamos berendezésen legalább 3 évenként,

c) egyéb esetben legalább 6 évenként végezteti el.

7.4.3. Az ellenőrzés módját a „MSZ HD 60364-6:2017 Kisfeszültségű villamos berendezések. 6. rész: Ellenőrzés” című szabvány szabályozza.

Budapest, 2018. március 19.